

Nieuwsbrief Leren

70

Lieven Coppens

Dit privé-initiatief wil op een onderbouwde manier informatie geven over actuele onderwijsthema's. Standpunten die hier worden ingenomen zijn uitsluitend deze van de auteur zelf en kunnen dan ook in geen enkel opzicht worden toegeschreven aan bepaalde organisaties of onderwijsnetten. De auteur streeft er naar alle standpunten grondig en wetenschappelijk te onderbouwen. Een duidelijke bronvermelding laat iedereen toe om alles te controleren.

Voorwoord

De vorige nieuwsbrief was nog maar net uit, of ik werd al gekapitteld: of ik de onderwijsnetten tegen elkaar wou opzetten? Aanleiding: het fragment waarin ik schreef dat men vanuit het vrij onderwijs stelt dat er nog geen reden is om over te stappen naar de nieuwe AVI-procedure, maar dat de pedagogische begeleidingsdienst van het gemeenschapsonderwijs in een nota haar scholen aanbeveelt om geleidelijk en in onderlinge samenspraak over te schakelen naar de nieuwe AVI-procedure. Wat op dat moment de gekende stand van zaken was. Wist ik veel dat de standpunten van deze beide netten intussen zeer dicht bij elkaar lagen. In de zin dat beiden zich nu zouden uitspreken ten gunste van een geleidelijke en progressieve invoer (zoals ik eerder ook al voorstelde) van de nieuwe AVI-procedure. Waarmee ik ineens een primeur in de schoot geworpen kreeg. Waarvoor dank.

Dank ook aan allen die de enquête over de nieuwe AVI-procedure intussen hebben ingevuld. De resultaten ervan zijn zeer boeiend om lezen. In een volgend nummer van de nieuwsbrief daarover meer. Omdat de verwerking van de resultaten meer werk zal vragen dan gedacht. Omwille van het succes van de enquête heb ik besloten ze nog twee weken langer open te houden. Dus als je ze nog niet invulde, doe het dan nu. Waarom? Omdat de enquête bijna representatief is voor het Vlaamse Onderwijs. Met nog wat meer respondenten uit het gemeenschapsonderwijs zou dat in orde moeten komen. Wat niet wil zeggen dat mensen uit andere onderwijsnetten niet meer mogen deelnemen. Met de enquête zal er zeker iets gedaan worden. In eerste instantie zal ik de resultaten ervan zeer uitgebreid bespreken in de nieuwsbrief. Jullie hebben daar als eerste het recht op. Daarnaast zal ik alle reacties letterlijk en ongenueanceerd vermelden in een rapport waarin ik de nodige besluiten zal formuleren. Dit rapport zal ik doorsturen naar de verantwoordelijken voor het basisonderwijs van alle onderwijsnetten en naar enkele politici die voor hun partij het onderwijs in Vlaanderen opvolgen en mij daar zeer nadrukkelijk om vroegen.

Het succes van deze enquête heeft me ervan overtuigd om dit initiatief in de toekomst, in verband met andere thema's, zeker te herhalen. Omdat het succes van onderwijsveranderingen enerzijds staat of valt met het kennen en begrijpen van de verzuchtingen van de basis en anderzijds omdat een transparante communicatie naar de basis toe heel veel onvrede op de werkvloer voorkomt. De kinderen worden er alleen maar beter van.

Nog even reageren op enkele e-mails waarin men "betreurde" dat ik niet open zou staan voor een "open communicatie" over de nieuwe AVI-procedure. Laat het duidelijk zijn: ik sta daar wel voor open. Ik kan het alleen niet helpen dat men eerst beleidsnota's schrijft en men zich daarna "opwindt" over mijn reactie. Men zou het trouwens na bijna tien jaar moeten weten: voor ik iets schrijf heb ik me altijd zeer grondig geïnformeerd en heb ik deze informatie echt wel verwerkt. Ik wacht trouwens nog steeds op enige reactie op mijn antwoord op deze e-mails. Intussen heeft het Vlaams Forum voor Diagnostiek zijn analyse van en conclusie over de nieuwe AVI-procedure bekend gemaakt. Dit oordeel is objectief, genuanceerd en zeker niet negatief en bevat enkele pertinente vaststellingen.

Ik ben er van overtuigd dat dit oordeel snel zal openbaar gemaakt worden zodat scholen over alle informatie kunnen beschikken bij hun beslissing over het al dan niet overschakelen naar de nieuwe AVI-procedure. Het zou echter niet fair zijn van mij indien ik deze tekst via de nieuwsbrief zou doorgeven.

Toch nog eens voor alle duidelijkheid herhalen: ik wil niets of niemand in diskrediet brengen. Ik vraag alleen maar duidelijkheid en eensgezindheid over alle netten heen in verband met alle onderwijsvernieuwingen. Omdat de kinderen die ons toevertrouwd worden het waard zijn. Of zoals Stijn Coninx het ooit zei:

*Als je vooruit wilt,
moet je
durven springen.*

Lieven

➔ Minicursus beleidsnota's schrijven

Op basis van mijn ervaringen met de communicatie over de nieuwe AVI-procedure wil ik jullie twee tips geven die je kunnen helpen als je zelf een beleidsnota voor jullie scholen wilt schrijven.

Deze tips zorgen er wel degelijk voor dat je achteraf niet op een standpunt moet terug komen. Ik schrijf die tips op vanuit situaties waarvan ik naar aanleiding van de invoering van de nieuwe AVI-procedure op de hoogte ben.

1. Verzamel eerst de voor- en nadelen in verband met de onderwijsvernieuwing en trek op basis daarvan jouw besluit. Formuleer nooit eerst jouw besluit om daarna per e-mail aan anderen te vragen welke argumenten ze kunnen bedenken om dat besluit te ondersteunen.
2. Neem eerst het nieuwe materiaal grondig door en formuleer twee jaar later jouw besluiten. Schrijf nooit eerst het besluit om dan twee jaar later het materiaal te bestuderen.

Doe je dat niet, dan loop je het risico om alle betrokkenen nodeloos op een verkeerd spoor te zetten. En veroorzaak je, zoals nu al duidelijk blijkt uit de enquête over de nieuwe AVI-procedure, zeer veel ongenoegen, verwarring en onbegrip in de eigen rangen. En voelen veel mensen zich in de kou gezet.

➔ Een eerste, kleine tip van de sluier

Graag geef ik in deze nieuwsbrief al een eerste indruk van de resultaten op de enquête. Daar hebben jullie recht op. Hierbij beperk ik me enkel tot de deelname aan de enquête (vraag 1) en het gebruik van de normen bij de oude AVI-kaarten (vraag 3). Op deze manier beïnvloed ik niemand in zijn antwoord over het al dan niet gebruiken van de nieuwe AVI-procedure. Zie het als een tussentijdse stand van zaken.

Statistieken voor vraag 1: Tot welk net behoort jouw school, jouw Centrum voor leerlingenbegeleiding.

	Inrichtende macht	Enquête
1	Het gemeenschapsonderwijs (G.O)	7,1 %
2	Het provinciaal onderwijs (POV)	0,3 %
3	Het onderwijs van steden en gemeenten (OVSG)	15,4 %
4	Het vrij onderwijs (VSKO)	69,2 %
5	Geen net: Methodeschool	0 %
6	Geen net: Logopraktijk	4,5 %
7	Geen net: Revalidatiecentrum	3,5 %

Omdat ik wilde weten of de scholen die tot nu toe al deelnemen een representatieve steekproef vormen voor het Vlaamse onderwijs, heb ik er de gegevens van het totaal aantal leerlingen op 1 oktober 2009¹ even bijgehaald, en de scholen uit de enquête afzonderlijk genomen en op basis daarvan een nieuw percentage berekend. Ik kwam tot de volgende cijfers:

	Inrichtende macht	1 oktober 2009	Enquête
1	Het gemeenschapsonderwijs (G.O)	15,6 %	7,7 %
2	Het provinciaal onderwijs (POV)	1,3 %	0,3 %
3	Het onderwijs van steden en gemeenten (OVSG)	15 %	16,7%
4	Het vrij onderwijs (VSKO)	68 %	75,3 %

De scholen van het gemeenschapsonderwijs en het provinciaal onderwijs zijn dus ondervertegenwoordigd in deze enquête. Dit ten voordele van het onderwijs van steden en gemeenten en vooral het vrij onderwijs. Laat dit meteen een oproep zijn om deze verhouding in overstemming te brengen met de reële situatie. Mede hierdoor heb ik de einddatum voor de enquête verlengd tot en met 15 april.

Statistieken voor vraag 3: Indien je de "oude" AVI-kaarten (uitgave 1994) gebruikt, welke normen gebruik je dan?

	Normen	Enquête
1	De normen uit de originele handleiding (uitgave 1994)	31,9 %
2	De "Vlaamse normen" van Wini Boonen (uitgave 2000)	48,3 %
3	Ik weet het niet	19,8 %

Ik laat deze cijfers voor zich spreken.

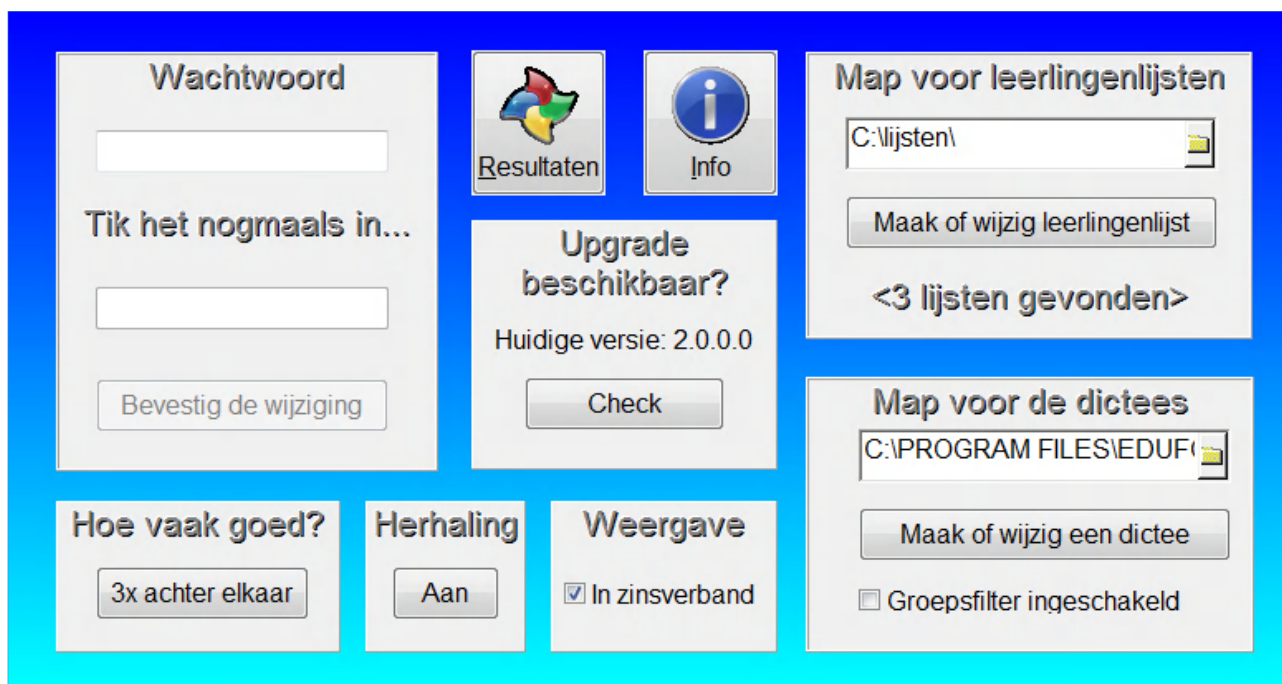
¹ http://www.ond.vlaanderen.be/onderwijsstatistieken/2008-009/oktobertabellen%200910/oktobertabellen_2009.xls

➔ WinSpelling: een methodeonafhankelijk programma om spelling in te oefenen ●

Zoals ik eerder al beloofde, zou ik af en toe een bespreking van een publicatie op mijn boekenblog ook in de nieuwsbrief plaatsen. Omdat sommige lezers me signaleerden dat zij de nieuwsbrief wel lazen, maar niet op het Internet naar de boekenblog gingen. En ze het jammer vonden dat ze daardoor interessante informatie misten. Een kennismaking maak het programma WinSpelling wil ik hen zeker niet onthouden.

WinSpelling is een volledig aanpasbaar programma om de leerlingen uit de klas op hun eigen tempo te laten oefenen op spelling. Het draait prima in elke netwerkgeving. WinSpelling is een open programma dat je naast elke bestaande methode kunt gebruiken: je levert zelf de inhoud aan op maat van jouw school of klas. Die inhoud is niet enkel schriftelijk. Je kunt jouw eigen woordpakketten opnemen en door het programma laten uitspreken. Met de stem van de eigen leerkracht. Dus perfect toepasbaar ook in Vlaanderen. Het Nederlandse idioom kan geen beletsel zijn. Na het oefenen kan de leerkracht van elke leerling afzonderlijk de resultaten zien. Een snelle maar degelijke foutanalyse is dus mogelijk. En daarmee hebben we de voornaamste kwaliteiten van het programma opgesomd. Tijd dus om de bespreking iets systematischer aan te pakken.

Deze bespreking gebeurt het beste aan de hand van de uitgebreide mogelijkheden van het programma. Deze zijn toegankelijk via het hart van WinSpelling, het menu met de instellingen (zie afbeelding hierna).

Zoals je ziet, kun je in dit menu heel wat instellen.

- Je kunt het [Wachtwoord] dat toegang geeft tot de instellingsmogelijkheden – laten we het voor het gemak de leerkrachtenmodule noemen – veranderen.
- Je kunt bij [Hoe vaak goed?] aangeven hoe vaak een woordje van een dictee achtereen goed moet geschreven worden (1 tot en met 3 maal).
- Je kunt via [Herhaling] het programma de fout gemaakte woorden opnieuw laten aanbieden.
- In de rubriek [Weergave] bepaal je of de woorden los worden gedikteerd of in zinsverband.
- Bij [Map voor leerlingenlijsten] geef je de plaats op waar het programma de leerlingenlijsten die je daar kunt maken, moet bewaren.
- Bij [Map voor dictees] geef je de plaats op waar het programma de dictees die je daar kunt maken, moet bewaren. Je kunt er via het aankruisen van [Groepsfilter ingeschakeld] ook aangeven of de leerling enkel de dictees voor zijn leerjaar te zien krijgt of alle dictees.

De leerkrachtoptie bij uitstek is echter de rubriek [Resultaten]. Hier krijgt de leerkracht voor elke leerling afzonderlijke de toegang tot de volgende informatie:

- Welk dictee de leerling gemaakt heeft.
- Hoeveel keer achtereen een woord goed moest gemaakt worden.

- Over hoeveel woorden het ging.
- Of die woorden in zinsverband werden aangeboden of niet.
- Hoe lang de leerling over het dictee gedaan heeft.
- Of de leerling extra hulp heeft gevraagd en hoeveel keer.
- Of de oefenbeurt onderbroken werd of niet.
- Welke woorden fout werden geschreven en hoeveel keer. Hierbij toont het programma ook om welke foute schrijfwijze het ging. Hierdoor is de foutenanalyse per leerling mogelijk.
- De score die de leerling behaalde, uitgedrukt in procenten.

Terwijl de leerling oefent, beschikt hij in zijn scherm nog over vier knoppen. Deze helpen hem op de een of andere manier vooruit:

	De leerling krijgt het woord opnieuw te horen.
	De leerling schakelt de motiverende geluiden uit.
	De leerling krijgt de juiste schrijfwijze van het woord te zien.
	De leerling onderbreekt de oefensessie.

Tijdens het oefenen kan de leerling zichzelf controleren. Door op het groene vinkje naast het invulvak te klikken. Wanneer hij hetzelfde woord tweemaal na elkaar fout schreef, verschijnt de juiste schrijfwijze in een afzonderlijk kadertje. Bij het afsluiten van de oefenbeurt krijgt de leerling feedback over zijn prestaties.

Het programma sluit aan bij de principes van de retentietraining. Lees daarover het meer dan interessante artikel van Anneke Smits dat je via de website van Eduforce kunt binnenhalen¹.

Niet onbelangrijk om te weten is dat het programma, door zijn open karakter, ook kan gebruikt worden om de spelling van vreemde talen te oefenen. Ik probeerde het zelf uit met Franse woorden en zinnen. Dit lukte zonder problemen. Het programma kan overweg met specifieke karakters zoals é, è, ê en ç.

Een belangrijke tip voor personen die Windows Vista op de computer hebben: voer het programma uit als administrator. Ik heb gemerkt dat je anders geen toegang krijgt tot bepaalde essentiële functies.

Programmeur:	JopSoft
Titel:	WinSpelling - Om op speelse wijze de juiste spelling onder de knie te krijgen
Uitgeverij:	Eduforce
Plaats:	Drachten
Jaar:	2009
Pagina's:	Cd-rom

¹ [https://www.eduforce.nl/images/stories/producten_pdf/WinSpelling/retentietraining - als spelling niet lukt toch leren spellen.pdf](https://www.eduforce.nl/images/stories/producten_pdf/WinSpelling/retentietraining_-_als_spelling_niet_lukt_toch_leren_spelllen.pdf)